

نورک پوری

نورک ادبافلری مرکز هبئی طرفنده نشر اولنور .

[اون آلتنجی سنه]

جلد ۶

ایلول ۱۹۲۷

نومرو ۳۳

تورکک شونی

فله ادبیاتی ناصل طریقه نعلی ؟

«اوزبکستان علمی مرکزی خلق ادبیاتی ایله اشتغال ایده نلرایمچون تعلیمات و دستور العمل حاضر لایارق نشر ایتمشدر . اهمیتنه مینی کوچوک مقدمه سیله برابر عیناً نقل ایدیوروز .»

اوزبک ایل معنوی محصوللارندن اولوب ده خلق آغزنده جریان ایدن ادبیات : (داستان ، له پهر [۱] ، فوشوق [۲] ، اشوله [۳] ، جومباق [۴] ، ضرب المثل ، ایرتهك (حکایه ، موسیقی ، مقاملر) خلقك آرزو واملی ، قابو و سونجی و تاریخی خاطر لانیور . عین زمانده خلقك احوال و اوضاعك سوائق و عواملی ده کوسترپیور . بناء علیه ایل ادبیاتندن خبردار اولق ، كرك سیاسیلره و اجتماعیاتجیلره و كرك ایل ادبیاتی تاریخی ایله اشتغال ایدهن ذواته ضروری در . خلقك معنوی حیاتی ایله آشنا اولیان سیاسی و اجتماعیاتی ، مفید بر رهبر اولاماز . عصرلردن بری ایشله نهرك كن خلق دیل و ادبیاتی ایله آشنا اولیان ، دیل و ادبیات حقنده اساسی بر فکر و نظریه اورتهیه آتاماز .

بوگون بواحتیاجلر ، كرك سیاسیلر و اجتماعیاتجیلر ، كرك معارف خادملى طرفلردن حس و تقدیر ایسلکده در . و بویوله جالیشق ایسته یین بر چوق هوسکارلرده بولنیور . لکن اونلرك مساعیسی علمی بر اساسه و تعلیماته استناد ایتمدیکندن ، مع الاسف بوش بوته کیتمکده در ؛ و طوبلادقلری معلوماتندن ده علمی نتیجه لر چیقارمق قابل اولمه مقدمه در .

بو حال نظر دفته آلان « اوزبک اورکانش قومیتسی » بوکا مخصوص « قوللانا » (تعلیماتنامه) لر حاضرلادی که بروجه آتیدر :

I ایل ادبیاتی ناصل طریقه نعلی

ایل ادبیاتی یازارکن مواد آتیبه یی نظرده طوئیلیدر :

۱ — یازبله جق اشوله ، له پهر ، داستان ، مقال و سائره ، اوزبکلك هانکی شیوه لرنده (سرفند ، بخارا ، فرغانه ، خیوه ، تاشکند) اوقونویور و یازیلیورسه عین شیوه یی محافظه ایتمک . جمله لك ترکیبئی ، شیوه لره خاص اولان تعبیر و لغتلی بوزمه دن آلق .

۲ — سوز آراسنده غیر مأنوس لغت و اصطلاحلر کچرسه اونلرك معنایینی استیضاح ایده رك آیریجه قید ایتمک .

۳ — شرق و یا حکایه و سائره سویله یین کیسه نك سوزی آرمسه سوز قائمه مل ؛ سوزینی کسمه دن دقتله دیگله دکن سوکرا ، سوزلرینك نه اولدینی تحلیل ایدیله رك قید

[۱] - له پهر - ایکی لطیفه جی و حاضر جواب شخصك بکدیگرینه مقابل لطیفه سویله ملری .

[۲] - فوشوق - هرکسك آغزنده سویله نن شرقیلر .

[۳] - اشوله - مخصوص خواننده لر طرفندن اوقونان شرقیلر .

[۴] - جومباق - بیلمه جه .

ایدیلی . اگر سوز آراسنده سامعلردن باخشی و خواننده بی آلفیشلا بهرق سوبله بیلر بولنورلرسه اونلری منع ایتمه ملی . بالعکس اونلرک سوزلرینی ده کندی یرنده قید ایتملی .
 ۴ — حکایه ویا شرقی و سائر سوبله نیرکن یازمه ملی، نهایته قدر دیکله دکن صوکر ا یازملی . چونکه باخشی و سائر سوزلرینک یازیله جغنی آ کلارلرسه قیسه کسه رلر .
 ۵ — سوزلرک خطا یازیلدیغندن شبهه ایدیلیرسه تکرار سوبله تدیردک دیکله ملی . ایکنی دفعه ده ایشیتدیکی فضله سوزلر ویاخود اولکی یازدینی سوزده مخالف سوز وارسه اونلری حاشیه ایدرک قید ایتملی . اولکی یازیلان هر نه ایسه سیلمه دن صاقلامه ملی .
 ۶ — بردفله دیکلنن حکایه و سائر بی دیگر بر آغردن مکرراً دیکلکمک دهاموافق در- اونیده عیناً و آیرنجه یازملی .

- ۷ — خلق آراسنده کی کتاب سوزلرینه دقت ایتملی .
 ۸ — خلق شرقیلرینک آهنگلرینی اوکره نك ونوطه ایله یازمقی .
 ۹ — ممکن ایسه سوزلر « اته نوغرافیا » ایله یازیللی .

II کیملرک دیلننده یازیلیملی

- ۱۰ — داستان، شرقی و سائر بی ایل ادبیاتنه واقف بویوکلر و کوچوکلر دیلندن یازملی .
 ۱۱ — اوقومه یازمه بیلمه یین کیمسه دیلندن یازمقی دهاموافق اولور .
 ۱۲ — بر یره کیدلیدیکی زمان ادبیاتی ایی بیلن کیمسه لری بولملی . ممکن اولدینی قدر اونلرک سوزلرندن نمونه لر آلملی .
 ۱۳ — اشعار، داستان و سائر لری ایجاد ایدینجی کیمسه لر وارسه اونلرک سوزلرندن نمونه لر آلملی .
 ۱۴ — ایل ادبیاتنده نه وارسه عیناً و تماماً یازمه ملی، بو، معلوم واهمیتسز برشی دیهرک ترک ایتمه ملی . نازل سوبله دیکی حکایه و سائر بی تماماً بیلدزسه ویاخود بر حکایه بی تمام لایوب ده نقل ایدمه مرسه اوندن اوخصوصده معلومات ویره بیله جک کیمسه لرک آدره سلرینی آلملی .
 ۱۵ — چوق تعمم ایدن ، شهرت قازانان حکایه و سائر بی بر قاقچ کیمسه دیلندن بر قاقچ نسخه یازملی .
 ۱۶ — سوبله یینک ارکک ، قادین ، فیر بچوجوق ، ارکک چوجوق اولدینی یازیله ملی .
 ۱۷ — سوبله یینک مفصل ترجمه خانی : (یاش ، ایشی ، نسلی ، جسمانی حالتی ، دوغدینی و تحصیل ایتدیکی بر ، علمی درجه سی ، یاخود اوقور بازار اولدینی) .
 ۱۸ — نقل ایدیلن سوزلر نازلدن دیکلنن دکن صوکرده استیضاح ایدملی : بر بسندن ایشیتشمی یاخود کتابدن اوقومشمی ؟
 ۱۹ — دیکلنن سوزک موتی : (کوی ، قصبه ، قضا ، ولایت) اولدینی و او برک بویوک پول ودمیر یولدن ، شهردن ویاخود بویوکه نهر وچای دن نه قدر مسافه ده اولدینی .
 ۲۰ — دیکلنن یرک سکنه سی کیملردر : اوز بکری ؟ اوز بکاردن باشقه هانکی قبیله ویا مللرک بولندقلری . دیگر قبیله ویا مللردن برشی یازیلیرسه اونلرک کندی شیوه و دیلر نده یازملی .
 ۲۱ — خلقلک نه کبی دین و مذهب لره مالک اولدقلری .
 ۲۲ — او نقطه ده بولنان خلق اسکیدن اوراده بولنیورمی ، یاخود صوکرده دن کلشمی ؟

- صوکرمدن کلش ایسه نره لردن کلشدر . اورانک اسکی خاق کیملردی و نره به کیتدیله .
- ۲۳ — او برک خلق نره لرده ونه ایچون وهانکی زمانلرده کیدوب کلبورلر .
- ۲۴ — خلقک هانکی صنعتلر ایله اشتغال واردر ؟
- ۲۵ — مکتب واری ؟ (اسکی ، یکی) . مکتبلرک نه وقت آچیلدقلری ، خلق آره سنده اوقوبنلر اولیورمی ؟ کیملر اوقوبور ؟ (معلم ، آخوند (معلمه ، باخشی ، امام) ونه لر اوقوتوبور : ایل داستانلری ، دینی کتابلر ، جنکنامه لر ، غزته و عموعلر)
- ۲۶ — نقل ایدیلن حکایه وسائره نك اورالرده یازلدقلری .
- ۲۷ — اورالرده داستان و حکایه وسائره نك نه وقتلردن بری معلوم اولدینی .
- ۲۸ — یازیلن شیلرده خلق آره سنده کی اسلری ندر ؟
- ۲۹ — سویله ن شرق و حکایه و سائره به اورانک اختیادلری و کنجیلری ناصل باقیورلر ، ایسی کورپیورلر یاخود نفرتمی ایدیورلر ؟
- ۳۰ — سویله ن شرق وسائره خلقک برر عادتته (دوکون ، ماتم و سائره) مربوط ایسه او عادتارده یازیلدی و طویلانان خلقک فوطوغرافلری آتلملی .
- ۳۱ — خلقک برر عادتق یازیلیرکن مشاهده اوزرینه می یاخود بریسنک نقلی اوزرینه می یازلدینی قید ایدیللی . اگر بریسنک نقلی اوزرینه ایسه ، ناقلاک ترجمه حالی علاوه ایدیللی . او حقدله برقچ ذات نقل ایتمش ایسه هر بر نقل آیری یازیللی .
- ۳۲ — برر عادتته مربوط اولان حکایه ، شرق وسائره نك عادتک هانکی قطعه سنده سویله ندیکی .
- ۳۳ — اویون آره سنده سویله ن شرق وسائره لری اویونک شکلی ایله برابر یازیللی .
- ۳۴ — اویونلرده کویستهریلن مختلف وضعیلرده کیلان الیه جنسلری ، نوهلری یازیللی . ممکن ایسه فوطوغراف و یاخود سینما ایله تثبیت ایدیللی .
- ۳۵ — اویونک زمانی و بری ده کویستهریللی .
- ۳۶ — یازیلدیجق شیلری باخشیلر و شرق سویله نلر هانکی وقت (صباح ، اوکلن ، آقشام ، کیجه) سویله یورلر .
- ۳۷ — سویله ن شیلر ، ایشیدیمجیلره ناصل تاثیر یاپیور ؟
- ۳۸ — احتفال برر خصوصی کیسه اونده اولمش ایسه صاحب خانه ناصل یتمکله اکرام ایدر و ناصل هدیه لار ویرر (البسه ، پاره ، آت و سائره) .
- بو مواده رعایت ایله یازیلن ایل ادبیاتی ، ایتنوغرافیک قیمت و اهمیت مالک اولور . بو عمومی تعلیماتدن صوکره ایل ادبیاتنک نوهلری حقنده آیری آیری تعلیمات اوله جقددر . یعنی قوشوق ، اشعار ، ابرته نك ، اورده ش [۱] ، جومباق ، ضرب المثل ، خلق تیاترو اویونلری ، دینی عادتلر ، انسانلر ، ترجمه حاللر ، لغت و اصطلاحلرک ناصل یازیلدیله لرخی ایضاح ایدیه جکزه .
- [۱] اورده ش ، ییلان ، عقرب ، قارا قورو و سائره کبی زهرلی حیوانانک ایتدیورینی زمان « اوراقچی » لر طرفندن بر شیلر اوقوتوبور . ایشته بوکا « اورده ش » دیرلر . اوراقچیلر آره لرنده اسکی زماندن قالمش اصول ایله بعضی مهمل کله لر و مستهجن جمله لر تکرار ایدیلدی کبی ، سوره فاتحه و سوره اخلاص و سائره دعالری ترسنه اوقوبانلرده واردر .